

Baɓa na bini gba Polo pi omabhuka na gɗu na Tesalonike

© 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Licence - Creative Commons CC:BY-NC-ND

Balua na bini

gba Polo pi omabhuka na gudhu na

Tesalonike

Eli na kalanu

Tesalonike ne 'ngbé gudhu ngámá gba okpála na Loma na Makedonia-o. Polo a'o nani Dadjua gba Ebhe oo pita nayie ka ani bhú Filipoi-o. Má gala kolo me-e, omaYuda adu ne botolo u atsia adu agu ani. Padhá de, anga engú gba Kilisito inde li Polo adu akpokpo e adu anu bha ne kalanu bhú ká okpála inde ne omaYuda ade inde aziba engú na Ebhe gba omaYuda-o. Kaka-a, Polo ayie bhú gudhu na Tesalonike ani akodho 'kpí bhú gudhu na Beloya. Pita ani akolo lie bhú gudhu na Kolito-o, Polo asia ngali ka kilí e Timoté inde u adu amene kulu ne e-e, pindji mukobho na Dadjua gba Ebhe inde abhú gudhu na Tesalonike-o.

Polo aye balua na kalanu pi omabhuka na Tesalonike ngu nato masi di ngu nake bua omakilisito kuto. Polo atsia asia nedhinga bhomu ngu napa pi uo me u du bha namene kulu me u nde a'o bua o kuto me u nde ne 'to o 'to nago gba Kilisito-o.

Ongbengbe ongu inde bhú bhuku inde-e ngae inde:

Eli na kalanu 1:1

Nagie heni ne natoko 1:2 – 3:13

Lili ngu mukobho gba makilisito 4:1-12

Olili pindji nago gba Kilisito 4:13 – 5:11

Nato masi na soso 5:12-22

Eli na soso 5:23-28

Polo ne obi e yi omabhuka na gũdhũ na Tesalonike mayi

¹ Ngayi omabhuka na Dadjua gba 'Dyi ní Ebhe, di ne Ngámá gba ní Yesu Kilisito na gũdhũ na Tesalonike-e, ya yi yi mayi. Ma aye balũa inde-e ngama Polo bhũ dabili bini ne Silivano di ne Timoté. A ayo me bádha bhũ 'bu ne guo 'ngũ gba 'Dyi ní Ebhe di ne Ngámá gba ní Yesu Kilisito-o dũ ne yi bhũ dabili bini.

Mũkobho di ne nabhuka gba okpála na Tesalonike

² Ya ngagie heni pi Ebhe piko ngũbula ndũ yi hana. Ya la di ngabhũ 'li yi ndũ nedhinga hana ya ngayo Ebhe lie-o. ³ Nedhinga ya ngayo Ebhe lie, ya ngagie heni pi Ebhe 'Dyi ní ndũ nedhinga hana li ongũ inde: yi ngamene kulu pi Ebhe anga yi abhuka Yesu, yi ngateteke okpála anga yi ne mũkũnda pi uo, yi alũ kpekpeke bhũ nabhuka gba yi nedhinga u ngato mbolo li yi lie, anga yi ngabhuka me Ngámá gba ní Yesu Kilisito agie lie magie.

⁴ Ondaise ya, ya di ngagie heni pi Ebhe, anga ya ambila ndjĩndji me Ebhe akũnda yi, ani atsia abhũ di yi ngũ nadũ piga gba e makpe. ⁵ Padhá de, anga nedhinga ya adũ lie agba yi-e, ya kpokpo bha bini Bádha Ngali pi yi ne 'li ya de, engũ bini, ya akpokpo Bádha Ngali anga-o bhũ dabili bini ne angu di ne Bu Bhobua . Ya adũ ambila di ndjĩndji me engũ inde ya adũ apa e adũ kũkũlũ 'ngũ. Yi mbila ndjĩndji lele maka ya adũ nadũ lie bhũ ká yi ngũbula me yi dũ ndjĩndji-o.

⁶ Ngayi-e, yi asia Eli gba Ebhe-e ne djali inde ngayie ka Bu Bhobua, abana u adũ ato mbolo li yi lie-o. Abhomũ-o, yi amene 'ngũ maka ya amene lie di ne maka li Ngámá gba ní Yesu Kilisito amene lie-o. ⁷ Kaka-a, yi akolo pi ndũ omabhuka hana na ndu doto na Makedonia di ne Akai okpála inde li okpála koko ngakpata nganda o.

⁸ Mbia inde-e, Eli gba Ngámá-a yangba bha bini nayie agba yi bhũ ndu doto na Makedonia ne Akai de, engũ bini, ngali pĩndji nabhuka gba yi bhũ Ebhe-e ayangba di ne ndũ bili hana. Kaka-a, ya matá ne gũmũ napa 'ngũ gba yi-e pi okpála ade. ⁹ Padhá de, anga ndũ uo hana ngakpokpo 'ngũ pĩndji maka yi asia ya

lie nedhinga ya akolo lie agba yi-o. U di ngakpokpo maka yi a'o nakpata oebhe na eu lie ngubula naha liyi pi Ebhe na kukulua inde na mukobho-o. Mbia inde-e, yi ngamene kulu liyi pi ani. ¹⁰ U di ngakpokpo me yi ngadjeke me Yesu, Ndili gba Ebhe-e yie abhula, go pila doto. A ko kpala inde li Ebhe azuku e bhula ka okpala inde amu, ani ngagbegbe ni bhula mangimbo li Ebhe akodho 'ngula lie-o. Ekpila nakodho 'ngula ango-o akolo masikpe.

2

Kulu gba Polo bhula gudhu na Tesalonike

¹ Ondaise ya, ngayi makpe-e, yi mbila ndjindji me enula ya anu e agba yi-e, adu enula na padha padha de. ² Yi mbila la di ndjindji me, kalanu-o, u ato ngaiza mbolo li ya, ya atsia azu di likabhu bhula gudhu na Filipoi. Engula bini, Ebhe gba ni-e atsia ato masi bhula ya ngubula me ya kpokpo Badha Ngali gba ni-e pi yi, belegu u adu ale nani kpadji pi ya lie-o. ³ Padha de, anga e'li inde ya nga'li okpala lie me u ziba Badha Ngali-e, a ko eu de, a ko di kabula gumu na sisiti de, ya gili la di napite kpala bini de. ⁴ Engula bini, ya ngakpokpo Badha Ngali anga Ebhe ale ya, ani atsia au me ya ti da nakpokpokpo li lelele. Abhomu-o, ani atsia aha Badha Ngali ango-o pi ya me ya kpokpo pi okpala koko. Ya gili nanga li okpala de, ya ngagili mangbo nanga li Ebhe inde ngale bua ni ngula nambila engula inde bhululu-o.

⁵ Yi mbila ndjindji me ya du apa 'ngula ka djila kpala 'kpila bini de. Ya pa di obabadha 'li ngula nasia ehe bini de. Ebhe apa bhobhomu-o li ya ngae. ⁶ Ya gili de me okpala dhoge ya-a de, abana i du yi, abana i du di okpala koko. ⁷ A ayo nako me ya du bhula ka yi maka ongbengbe okpala, anga ya ne obhulu titima gba Kilisito . Engula bini, ya adu bhula ka yi me ya nde abedhe ne bhuku 'ngula maka 'hi ongisi inde ngaku ongisi gba e.

⁸ Ya kanda yi naali. Kaka-a, ya du bha bini bedhe de ngula nakpokpo pi yi Badha Ngali gba Ebhe, engula bini ya adu bedhe ngula nateteke yi ne ndu kpadji hana, anga yi akolo kpukpu na bua ya. ⁹ Ondaise ya, yi bhundja nga kulu di ne ndala gba ya-o. Nedhinga ya adu akpokpo Badha Ngali gba Ebhe-e lie pi yi-e, ya amene

kulu ngbikpí ne sukpe ngubula me ya adhá bhú kpála bini bhú ká yi de. ¹⁰ Yi apá li ya ngayi, li Ebhe tsia pá di li ya ngae me, nedhinga ya adu lie bhú ká yi omabhuka-a , ya amene engú inde nganga li Ebhe, engú na ngbingbili, engú inde li okpála pá siti 'ngú li ya ka e de. ¹¹ Yi mbila la di ndjindji me ya amene pi kpála bini bini bhú ká yi maka li 'dyi ongisi amemene pi ongisi gba e makpe lie-o. ¹² Ya ato masi bhú yi, ya atsia apa di pi yi ne kekele me yi dholo maka li Ebhe akunda lie. Ngaani-e, ani nga'i yi me yi li bhú Naú gba ni, di me yi sia sangu gba ni-o.

¹³ La di-e, ya ngagie heni pi Ebhe ndu 'kpí hana, anga yi asia eli gba Ebhe inde ya akpokpo e pi yi-e lie, yi aziba me a ko 'li okpála de. Engú bini, yi aziba me a ko eli gba Ebhe na paká, eli inde di ngamene kulu bhú yi okpála inde abhuka-o.

¹⁴ Ondaise ya, engú inde akolo li yi-e maka engú inde akolo li okpála abhuka Yesu Kilisito bhú oDadjua gba Ebhe bhú ndu doto na Yudaya-o. Padhá de, anga yi azu likabhu bhomu-o sakpa ondaise yi makpe na kuti bini maka u azu di lie sakpa omaYuda-o. ¹⁵ Ngauo-o, u abholo Ngámá Yesu di ne opolofeta gba Ebhe, u atsia ato di mbolo li ya. U nga li Ebhe di ne li okpála de. ¹⁶ Padhá de, anga u ngamene ne kpéke me o ni kpadji pi ya me ya akpókpo Bádha Ngali pi okpála inde ne omaYuda ade-e de, ngubula me u akóbho de. U ngamene lie mo-o, u ngabe ndu siti 'ngú gba o ndu 'kpí hana. La ali soso-o, ke 'ngú gba Ebhe-e atí pí uo.

Gumu gba Polo ngu nau omabhuka na Tesalonike

¹⁷ Ondaise ya, pi ya-a, pita nedhinga bedi ní agbo bhusu ní lie ne yi bhú kate, bua ní nde bha ne yi bhú dabili bini-e, ya amene ne kpéke hana me ya nu u yi, anga ya adu ne gumu naali me ya u matá yi. ¹⁸ Ya adu ne gumu me ya gie liya agba yi. Ngama Polo, ma ale bhutsibhutsi. La-a, Satana ani kpadji pi ya. ¹⁹ A ko paká. Ta na'o 'to ya 'to Ngámá-a, a ko yi. Ta djali gba ya-a, a ko yi. Nedhinga li Ngámá gba ní Yesu Kilisito agó lie, yi adu pi ya maka ndata na ngámá inde uahaha e pi okpála inde agboko 'gu-o. Ya tsia dú kala ani ne gindaginda. ²⁰ A moko, ya ne gindaginda kabula yi, ya la di ngakpi djali kabula yi.

3

¹ Abhomu-o, i nde lie me ya nde ti da nako nakibila nagbo bhusu ní ne yi de-e, ya au ndjindji me ya tigala bhú gadhá na Atene tífí ya, ² amba ya tima ndai ní Timoté agba yi mada ya. Aní ngamene kulu bhú dabili bini ne Ebhe ngú nakpokpo Bádha Ngali gba Kilisito-o . Ya atima aní me aní be ndu nabhuka gba yi, amba aní tsia to di masi bhú yi, ³ ngubula me saka yi bini a'ó ká nabhuka gba e ka olikabhu yi ngazu e mbia inde-e de. Padhá de, anga ngayi makpe-e, yi mbila ndjindji me Ebhe aziba ngae me ní zu ngua likabhu bhomu. ⁴ A na paká me, nedhinga ya adu lie agba yi-e, ya adu apa pi yi me okpála ató mbolo li ní. Yi mbila me, a la bhadi ngae inde akolo li yi inde. ⁵ Li ma au lie me ma ti matá da nagbite bua ma de-e, ma atsia atima Timoté me aní nu tsia lele nabhuka gba yi-o. Ma atima aní, anga ma adu akpe me djabulu alé yi de, di me kulu gba ya inde ya amene e bhú ká yi-e, akólo padhá de.

Polo asia angu li bua e ka nabhuka gba okpála na Tesalonike

⁶ Engú bini, Timoté akolo li ya mbia inde-e bhú 'nu aní ayie lie agba yi-o. Aní apa pi ya bádha ngali me yi alu kpekpeke bhú nabhuka di me yi ne mukunda sunda yi. Aní apa di pi ya me yi ngabhundja ya ndu 'kpi hana ne bádha bua, yi la di ngakunda me yi u matá ya maka ya ngakunda di lie me ya u yi-o. ⁷ Ondaise ya, ka nadjé engú li Timoté apa e pi ya-a, abana ya ngazu likabhu di ne u ngato mbolo li ya lie, ya asia angu li bua ya ka yi. Padhá de, anga ya adje me yi ngalila nabhuka gba yi bhú Yesu-o ndjindji. ⁸ Mbia inde-e, ya abi matá angu, anga yi alu kpekpeke bhú nabhuka Ngámá. ⁹ Ya ti da nagie heni pi Ebhe lele pi ka ngua djali ya abedhe ne e li 'ngú gba yi kala aní-e? ¹⁰ Ngbikpi ne sukpe, ya ngazi kekele li nayo Ebhe me aní mene me ní u matá liní ne yi, amba ya bedhe 'bhe 'he inde aneke bhú nabhuka gba yi-o.

¹¹ A ayo me Ebhe 'Dyi ní ngae makpe, di ne Ngámá gba ní Yesu bhulu kpadji pi ya li pápá gba yi. ¹² A ayo me Ngámá be ndu mukunda yi nde ne e sunda yi di ne bhe yi nde ne e pi ndu okpála hana li lele mukunda ya nde di ne e pi yi ko. ¹³ A

ayo me ani ha di angu pi yi li bua yi, amba yi da bubu, amba 'Dyi ni Ebhe au siti 'ngu napapa li yi de, bu nedhinga li Ngama gba ni Yesu ago lie bu dabili bini ne okpala na bububu gba e hana-o. [A adu moko.]

4

Nadu bu makobho inde ngaha djali pi Ebhe

¹ Ngú nabu tata-a, ondaise ya, ya asuno pi yi lele maka ayo lie me makobho gba yi-e ha djali pi Ebhe-o. A na paká me yi la bhadi ngamemene moko. Ya la ngayo ka yi di ne nakikiliki liya pi yi ne 'li Ngama Yesu me, yi na mata ne di ne kalan ane bhende yi ngamene e ko. ² Padhá de, anga yi mbila olili inde ya aha e pi yi bu nasuno inde ya asuno e pi yi ne 'li Ngama Yesu-o hana. ³ Ebhe akunda me yi da bubu ngu nasuno me yi libhomu pi ni. A akunda napa me, yi adu akunda olisi di ne obhosi ngangá de, ⁴ kpála bini ne bini bu ká yi mbila nalila kute e^a me adu bubu da napa me u manga yi.

⁵ Yi a'ó de me gumu kute ha angu yi maka li omupagano inde i mbila Ebhe de-e ngamemene lie de. ⁶ Bu engu bhomu-o, a ayo de me kpála bini mene siti 'ngu li pa bili gba kilí e de. Ani apite la di ani de. Ya agbele nako 'dje yi tete kpekpeke me, Ngama a'ó 'ngu pi okpala inde ngamene ngua 'ngu bhomu. ⁷ Padhá de, anga Ebhe 'i ni ngu nadu bu zibotu de, ani a'i mangbo ni ngu nadu bubu kala ni. ⁸ Kaka-a, kpála inde ngandjo lili bhomu-o, ani ndjo kpála bini de, ani ngandjo mangbo Ebhe inde ngaha Bu Bhobua gba e pi yi-o.

⁹ Pindji 'ngu bhe atsia mukunda sunda yi-e, yi ne gumu ade me ya ye engu pi yi pepe-e de. Padhá de, anga ngayi makpe-e, Ebhe asuno pi yi lele maka a ayo lie me yi kunda liyi-o. ¹⁰ A ko la bhadi koli mukunda bini inde yi ngasuno e pi ondaise ni hana na ndu doto na Makedonia-o. La-a, ya ngayo ka yi me yi na ne di ne kalan. ¹¹ La di-e, yi da nadu ne guo 'ngu sunda yi. Yi adu ali bu 'ngu bhe i

^a4:4 *Nambila nalila kute o*: A akunda napa me u manga yi. U ti da napa di li bili inde-e me: «Naha lio li lelele.»

tsia yi de-e de. Yi d̄a amene kulu ne 'kpa yi makpe nḡubula m̄akobho gba yi-e maka ya apa nako pi yi lie ko. ¹² Yi mene mo-o, li om̄upagano m̄anga yi, yi dh̄a la di bh̄ú kp̄ála bini de.

Nagie lie ka Ngámá Yesu

¹³ Ondaise ya, ya ak̄unda me yi mb̄ila k̄uk̄ul̄a 'nḡú p̄indji enḡú gba okp̄ála inde amu, nḡubula me yi ad̄ú ne likabhu maka okp̄ála bhende i bhuka de-e de. Padhá de, anga pi uo-o, p̄ita nakpi-e, okp̄ála amu-o zúku de. ¹⁴ Ní abhuka me Yesu akpi, ani atsia azuku. Ní abhuka bhadi moko me Ebhe apó bh̄úla okp̄ála inde amu me u nde abhuka Yesu-o bh̄ú dabil̄i bini ne ani.

¹⁵ A inde-e enḡú ya ngapa e pi yi maka li Ngámá asuno lie me, li 'kp̄í nago ka ni-e, ngan̄í okp̄ála bhende ad̄ú nga m̄u-o, ní kódh̄o 'kp̄í kala okp̄ála inde amu-o de. ¹⁶ Padhá de, anga Ngámá ayíe abh̄úlá ngae makpe nḡú nake p̄íla doto. Li nedhinga anḡo-o, ani há líli kpekpeke, li ngámá gba oandjelu-o bini tsia s̄úla, li toti gba Ebhe 'ú lie. Abhom̄u-o, li okp̄ála inde amu me u nde abhuka Kilisito tsia zúku ngaiza kalan̄u ngao. ¹⁷ P̄ip̄ita-a, ngan̄í okp̄ála bhende ad̄ú bh̄ú m̄akobho li nedhinga bhom̄u-o, Ebhe a'é ní bh̄ú ndindi bh̄ú dabil̄i bini ne obhende azuku-o nḡubula me ní n̄u k̄e lin̄í ne Ngámá abh̄ú 'kp̄í. Abhom̄u-o, ní tsia d̄ú bh̄ú dabil̄i bini ne Ngámá d̄ad̄uma ne d̄ad̄uma. ¹⁸ Kaka-a, yi teteke liyi s̄unda yi ne oeli bhom̄u.

5

¹ Ondaise ya, li bhende atsia ekp̄í li Yesu agíe lie lie, yi ne ḡum̄u ade me u ye 'nḡú pi yi p̄épé-e de. ² Padhá de, anga yi mb̄ila ndjindji me ekp̄í nago ka Ngámá-a akóto li ní bh̄ú gbilikiti maka bh̄ul̄a 'zi agógo lie sukpe me 'to kp̄ála nde 'to ani ade-o. ³ Nedhinga li okp̄ála apá lie me: «Eḡú ade, ní bh̄ú guo 'nḡú-o», a la bhom̄u-o nedhinga li likabhu atí p̄í uo lie má k̄i-o. A atí p̄í uo maka kuo naz̄u ká bh̄ú 'bu ̄e na 'bhi adhidhika lie-o. Likabhu anḡo-o néke uo de.

⁴ Enḡú bini, ngayi ondaise ya-a, yi bh̄ú biti ade. Kaka-a, ekp̄í anḡo-o kóto li yi

bhú gbilikiti maka bhulú 'zi agógo lie de. ⁵ Ma apa pi yi mo-o, anga ndu yi hana yi ne okpála na zi 'kpí, yi la di ne okpála na ngbikpi. Ní ne okpála na sukpe ade, ní la di ne okpála na biti ade. ⁶ Kaka-a, a ayo de me ní du tila maka okpála koko-o de. Engú bini, a ayo me ní du li zaku, amba ní du bedhe ndu nedhinga hana.

⁷ Padhá de, anga obhulú nala ela, lala sukpe, obhulú nalangba, lalangba sukpe.

⁸ Engú bini, nganí okpála na ngbikpi-e, a ayo me ní du bedhe ndu nedhinga hana. Ní ha nabhuka ne mukunda maka kopí. Ní abhuka me Yesu akóbho ní makobho. Kaka-a, ní lila mabhundja bhomu-o maka ndata li osudha atoto e^b ngú nalila lie bhú 'gú-o. ⁹ Padhá de, anga Ebhe 'i ní ngú nasia ke 'ngú gba e de. Engú bini, aní a'í ní me ní sia mukobho li kpadji gba Ngámá gba ní Yesu Kilisito . ¹⁰ Yesu akpi pi ní ngubula me abana i du me ní nde nga bha tété, ne me ní mu-o, nedhinga aní agie lie lie, ní de du bhú mukobho bhú dabili bini ne ni. ¹¹ Kaka-a, yi to masi bhú yi sunda yi, amba yi tsia teteke liyi bhú nabhuka maka yi nde ngamemene lie-o.

Polo aha olíli na soso

¹² Ondaise ya, ya ngayo ka yi me yi du ne mazima pi obhende ngamene kpeke kulu bhú ká yi, inde li Ebhe a'o o me u du alu kala yi, inde di ngaha líli pi yi-o.

¹³ Yi du pi uo ne mazima di ne mukunda naali ka kulu gba uo-o. Yi du ne guo 'ngú sunda yi.

¹⁴ Ondaise ya, ya ngayo ka yi me yi gbele 'dje okpála bhe na ipio-o. Yi to masi bhú obhende ne tsulu-o. Yi teteke obhende bhubhuku-o. Yi du ne 'ndjá bua pi ndu okpála hana. ¹⁵ Yi lila liyi me kpála bini agie siti pi siti de. Engú bini, yi gili namene bádha 'ngú sunda yi ndu 'kpí hana, di ne pi ndu okpála hana.

¹⁶ Yi du ne djali ndu 'kpí hana. ¹⁷ Yi zi kekele li nayo Ebhe. ¹⁸ Yi gie heni pi Ebhe li ndu 'ngú hana, anga a bhomu-o engú inde li Ebhe akunda me yi mene e bhú mukobho gba yi bhú Yesu Kilisito-o.

¹⁹ Yi aní kpadji li kulu gba Bu Bhobua-a de. ²⁰ Yi andjó 'li opolofeta de. ²¹ Engú bini, yi gili 'ngú pindji ndu 'ngú hana, amba yi dhedhe li bhe na babadha-o. ²² Yi

^b5:8 *Ndata li osudha atoto e*: A ko ndata na kalase inde li osudha atoto e ngú nalila 'ndji o bhú 'gú-o.

lila liyi ka ndu osisiti 'ngú hana.

²³ A ayo me Ebhe ngae makpe inde bhalu guo 'ngú-o mene me yi du libhomu pi ni. Ani lila 'lá yi libhomu, ne bua yi, ne mukobho gba yi, ne kute yi me okpála aú engú na sisiti napapa li yi de, akólo li 'kpí li Ngámá gba ní Yesu Kilisito agie lie lie-o. ²⁴ Ebhe inde ngali yi-e améne me yi du libhomu pi ni, anga ani memene ndu 'ngú hana inde ani apapa e-o.

²⁵ Ondaise ya, yi yo di Ebhe ngú ya.

²⁶ Yi yi ndu ondaise ní hana ne nakama uo li kute yi.

²⁷ Ma ayo ka yi ne 'li Ngámá me, yi tanga balua inde-e pi ndu ondaise ní hana.

²⁸ A ayo me bádha bhú 'bu gba Ngámá gba ní Yesu Kilisito-o du ne yi bhú dabili bini.